

Forfatter: Magnússon, Arní

Titel: BREV TIL: Torfæus, Thormod FRA: Magnússon, Arní (1698-07-10)

Citation: Magnússon, Arní : "BREV TIL: Torfæus, Thormod FRA: Magnússon, Arní (1698-07-10)", i *Arne Magnussen - Brevveksling med Torfæus (Þormóður Torfason)*, Nordisk Forlag, s. 221. Onlineudgave fra Danmarks Breve: <https://tekster.kb.dk/text/letters-001991698-000-shoot-L0019916980000077.pdf> (tilgået 29. april 2024)

Anvendt udgave: Arne Magnussen - Brevveksling med Torfæus (Þormóður Torfason)

Ophavsret: Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs Public Domain-erklæringen](#)

ARNE MAGNUSSON TIL TORFÆUS. København 10. juli 1698. Access. 8. Egenh.

A. M. har gennem mr. Lerche (postmester under Moth) klaget over uberettiget portokrav på de T. under couvert tilsendt breve; dette har kostet vedkommende hans stilling. Besvarer T.s brev af 24/5 (kendes ikke). Har ikke samme tiltro til etatsråd Meier som T. For 14 dage siden var A. M. hos ham; han sagde, at der var ingen penge i kassen, dog vilde han gøre sit bedste, og spurgte hvor A. M. boede, hvad formodenlig skulde betyde, at han ikke ønskede at overløbes. A. M.s stilling er nu så vanskelig, at han ikke véd, hvilken udvej han skal vælge, hans elendige titler forhindrer ham i at undervise brave folks børn i Latin; beklager nu sin tyske rejse, på hvilken han tilsatte alt hvad han ejede. Ang. solformørkelsen ved St. Olavs dødstid og om den »før« Kalmarledingen (sml F. Jónsson, Heimskringla III, 298), som A. M. ikke har kunnet finde, har han ikke hidtil fået besked hos Rømer. som er stærkt optaget af andre ting. A. M. udtaler (formodenlig som svar på en forespørgsel af T.), at det næppe har været forbudt at gifte sig med sin (afd.) kones søster, da en kvinde ses at have været gift med 3 brødre, hvad der dog synes anstødeligere, skønt vore biskopper dømmer lige strængt om bægge dele. Et håndskrift med Egils saga og 3 andre sagaer beholder A M. indtil videre. Gehejmeråd Plessens. 22bliver vistnok i sin stilling, og kun ifg. et løst rygte skulde han gå til Polen; A. M. opgiver navn og adresse på hans sekretær. A. M. fraråder T.s plan om at give etatsråd Meier et antal islandske håndskrifter (særlig kongesagaer); dersom M. dør, vil det alt blive solgt; de nordiske antikviteter bør heller ikke således spredes ud blandt alle og enhver. Islændinge-sagaerne — med undtagelse af Sturlunga saga — gør det ikke så nøje med. men de norske konge-sagaer burde ikke komme udenfor Islændernes krés, ellers vilde Svenskerne og andre komme for let til dem; allerede nu har vi den spot, at Svenskerne udgiver Snorre Sturluson, som de har fået afskrevet her. T. har heller næppe ret til at udlevere afskrifter af håndskrifter i offentlige samlinger. Meiers stilling er også usikker, han har ord for pengebegærlighed, og Plessen vilde forlængst have styrtet ham, dersom kongens yndling »Trælle-Knud« (A. L. Knuth) ikke havde støttet ham. Kan ikke udvirke noget ekspektans-brev for Ásgeir Jónsson (formodl. på et sorenskriver-embede), hvem han dog under alt godt. Bøger fra Sverrig har A. M. foreløbig ikke let ved at skaffe, da han ikke vil begynde nogen korrespondance, før hans stilling er afgjort. Oversender nogle indbundne bøger. Lover efter løfte at flytte en imødegåelse af Johannes Magni fra den norske historie til Series. Bebuder et brev fra gehejmeråd Moth ang. Stavangerbrevene. Takker for Thomas af Becketts saga og ligeledes for T.s tilsagn om at mere af den art skal tilfalde ham efter T.s død, men ønsker et bestemtere løfte. Om udfaldet af sine forskellige fremtidsplaner skal han i tide give T. besked.

Mon frere!

Mitt seinasta til hans var af dato 4. Junii med postinum, þó under couverte, oc atte ad ganga frí eins og hin fyrri. Sagde eg til Monsr. Lercke um peninga utgift firir brefin þar uppi, hvad honum ovart kom. Þad er nu, vona eg, uti, þar þesser oriectvísu aurar mannem rotad hafa, og er nu kominn annar, Monfrere hliðhallur, i stadinn. Monfreres sídasta til mín var af 24. Maii; þacka firir hans goda von um Slattumanns giædsku mier til handa, sem þó án efa ad engu verdur. Firir 14 dögum var eg hia honum, vard þad endi á öllum hans lofordum, ad hann qvad enga lagada til vera i Jöfurs handhrada, qvadst annars sitt besta skylldu tillgiöra, og spurdi mig, hvar eg til heimilis væri. Ræd eg af þessu hann muni ei vilia af mier hier um yfer hlaupast. Skal þad og so vera, ad ei skal eg mörgum þar sköm þangad slíta. Nærrí giet eg, hvad vantar, »Aurea nunc verè sunt secula, maximus auro venit honos, auro conciliantur amores«. Ecki þikist eg sia, ad eg þetta muni so leinge uthalldid gieta, i hvor sparsamega eg life. Enn hvad eg urrada muni, veit eg ei ennu. Mier standa i veigi titla tötur, at ei giet giefed mig at kienna godra manna börnum Romversk mál. Til Svía ad fara uppa von og ovon nenni eg og ei. Eins galt er til Einglands. Um þetta þeinki eg nu so ástundum, enn rata eis. 223ut ur þessu. Eg hefi haft þann abata af minni þisku reisu, ad setia þar til allt þad eg átti, og fæ nu eckert i adra hönd i halft annad ár, sidan heim kom, sem alldri skilldi vered hafa. Ecki er Sperlings Adamus Bremensis utkomin. Um Eclipsin tempore cædis S. Olai hefi eg skrifad, ad hun ei til er. Enn ei fieck eg af Römer sier stunder ad giefa til ad skrifa mier rationes vel probationes þar til. Med tid kannske eg kunni þad ad fá, so vel sem um hina firir Calmars leidangr ¹, sem eg ei hefi fá kunnad uppleitada. Monsr. Römer er occupatissimus og i þann máta otaglækur til soddan, sem hann sialfur ei um hirder. Um Helga Hvassa ² kann eg engu til ad svara. Ecki minnist eg lesed ad hafa, ad einn madur hali att tvær systur. Enn ad þad muni leyfiligt vered hafa (ad vísu successive), ræd eg af dæmi Ragnhildar dottur Eiriks blódauxar, er alti 3 syni þorfinns Hausakliufs, hvern effter annan, hvad ad vísu er onátturlegra (forte etiam legi divinæ magis contrarium) enn ad eirn madur eigi tvær systur, þo ad vorir hyrningar eigi vilie þad heyrast lata, helldur ad iafnt sie hvörtveggia. I því kveri, sem Eigla er í, er Eyrbyggia, Gunnars Saga Kielldugnups fifls og af Hrafnkeli goda, allar rángar. Þad qver bidur hia mier, þar til Monfrere þad aptur heimter. Riki Siggí verdur samt sem vant er, því eg hygg þad ei nema slædingsfrietter, ad hann ad Polen skuli; hans Secretaire heiter Stöiver; skribe Monfrere honum til, þá kann uppskrifften ad vera þesse: A Monsieur, Monsieur Stöiver, Secretaire de son Excellence Monseigneur de Plessen, Conseillier privé et Grand Thresorier du Roy. Eg meinti Monfrere ætladi eigi ad giefa Kaupamanni ³ bækur sínar firr enn post obitum. Margt kann ad skipast á milli; og idradiz madur þá epter, ef ad engu gagni yrði. Mun eigi best ad siá tídena an. Feinged helur hann nockud slíkt fra mier, og ei mikid látéd ur raka, og snart ei látist mikid þar um skeyta; hann kynni þad ei ad skilia. Til med er hann alldrænn miög og fallz von ad fornu tre, verdur þá allt þetta sellt á auction eda giörl maculatur af, því vist er þad, ad sonurinn eingu qveri bihellur, alíka og fór um bækur Mag. Bryniolfs. Til med verda vor antiqvitet hellztis. 224gemein, ef þad besta þar af soleidis propalerast: in maximum posteritatis præiudicium. Islendinga sögur, undantekinni Sturlungu,

má alíka gillda hvar lenda, enn Noregsk[onun]ga Sögur ætti eigi nema Islendinga á milli að fara, annars koma Svíar og adrir með tíðinni ofliett þar til. Þar af höfum vær nú það spott, að Svíar hafa utgiefid Snorra Sturluson, hvern þeir feingu hier utskrifadann. Monfrere hefur og Academienu lofad engar Copiur af þess bókum að utgíefa, og um Kongsins seiger sig sialft; providendum etiam est famæ posthumæ. Islendinga sögur eru margar nock til, ef nockud skal endilega vera. Hier tekur og til að rómast, að opinskátt ordid sie, hversu feþæginn Slattumadur er, og víst er það, að Sigvardur hinn ríki hefdi hann firir laungu ofanridid, ef ei hefdi honum í södli halldid þræla- Knutur ¹ gramsruni, sem og engan skada af þvilíku hefr. Tíðin giefur allt þetta giör að vita, skal eg og efter lofordi allt þvilíkt notificera, það fyrsta nockud nytt skier. Um Valdemar Flitz er eg ráðalaus, eg vænti og ordra fra Monfrere þar um með fyrsta, þar í mínu sídsta þar um skrifadi. Ecki er það onátturlegt, að Asgeir feinge það Monfrere umskrifar. Enn hverki eg nie neinn annar er mattugr Expectansbref að skaffa, og ei hefr Hans Tobiassen það feinged, að eg true, Uplatelse kann skie vel. Enn eg kann mig ei sialfan að recommendera, auk helldur adra; þó veit gud eg villdi giarnan Asgeiri þienustu giöra. Það Monfrere skrifar um Sturlungasögu, að hana hafa villdi, skil eg ei, nema hann ætli, að hun hia Svium þrikt sie, hvað ei er. Snorra og Rudbecks Atlanticæ auctarium vil eg vel láta bokfærara hier forskrifa, þá víst veit, að Monfrere þvi bíhelldur. Enn eg veit það verður dírt uppa þann máta, þvi aller vilia profit hafa, og sialfr nenni eg ei correspondence þangad að byria, fyrr enn á mínu veseni enda sie, þvi það kostar omak og peninga uppa þá síðu. Hier sendast nú með það Exemplared af Snorra Sturlusyni, sem epter varð sídst, ítem Gragas og Gronlandia, þar að auki Vilhialms Siods Saga, sem eg bíð mier aptursendist, þá brukud er; banded á Snorra kostar 4 &, á Gragas (þar forsá bokbindarinn sig og setti Dansk firir Franskt) 3 &, á Gronlandia 12 β Enn hier um þarf Monfrere aungva anstalt að giöra, þvi Asgeir á fleiri peninga hia sinum vert hier, hveria eg með fyrsta innkref, og kann eg þá þar af að taka. Eg hefi, an efa, skrifad, að þats. 225stycki de rebus Norvegicis ante monarchiam institutam er hia mier (eckí er þar í de primis occupatoribus Islandiæ). Atti eg þar ur að láta uppskrifa um Johannem Magnum, sem koma á bak í Seriem, enn stundum hefi eg þvi gleymt, stundum eigi stunder feinged þar ifer að vera; nú skal eg taka í þessarri viku fat þar uppa. Enn þar er nockud í að observera: I »Haqvino Ruffo, qvem cum Hildetanno conflixisse volunt Sveci« refererast til annars scripti, sem eg hverki finn í þessum parti ne í Serie. Það fæ eg að hafa sídan eða og underretting þar um, hvernin það á að vera. Bokina sialfa skal eg annars með fyrsta senda. Þormodar Kolbrunarskalldz Sögu sendi eg þvi ei, að hun er oinnbundin, og veit eg ei, hvert hun skal hier innbindast eða eigi, þar um skrifar Monfrere mier; þesse er annars saman sokt hingad og þangad ur Olafs Sögu helga í Flateyiarbok og í so mata að engu gagni firir þá, er Olafs Sögu hafa. Ecki er ennu neitt giört við þær orður um Kongsins bækur, kannskie það dveliest í ár, þar Herrskabet alltíafnt er á Jägersborg. Nær sem þær koma, skal registred með fylgia. A laugardaginn meina eg að senda Monfrere bref fra Geheime-Raad Moth ahrærandi Stavangurs brefin, bíð þeirra Copiur so leinge hia mier bíða meige, þar til þaug koma, hellst þar veit, að Monfrere þær eigi so idiulega brukar. Firer Thomas Sögu Erkibiskups þacka eg. Hakonar og Sverris Sögur liggia hia mier oinnbundnar so með sama móti. Enn hvað hann ávíkur, að af þessu eður þvilíku muni epter sinn dag til verða eitt og annad, tvíla eg ei um. Enn að það mier til lids komi, þegar hann er frá, er eg ei so viss um, manus meæ sunt oculatæ, credunt qvod vident. Annars þacka eg Monfrere firir það heit, so vítt sem það tekur. Hvað sem eg nú um mína hagi skrifad hefi hier fyrr í brefinu, þá er það þó so að skilia, að í fald eg það eina eða annad með tíð uppslæe, þá skal eg þó Monfrere það nockru áður vita láta, að hann við þá forandring (ef verður) engan skada eða órður líde. Nú man eg eckert fleira utan að befala Monfrere í guds vernd og varatekt um öll okomin dægur, með ósk að þesse hans annus climactericus, firir hverium eg ei miög hrædist, með mörgum öðrum epterkomandi meige vel og luckulega iferganga. Eg er so leinge eg lifi

Monfreres
þienustuviliugur þienare og falslaus br[ódir]
Arne Magnussen.

Kaupenh. 10. Julii
1698.

Arne Magnusson. II, 1.